

„Črnibog“ nasprotna temna stran Belboga — Belina, kateri ni samo po imenu bog svitlobe, luči solnca, temuč tudi po atributih. Različne predstave nam Belina prikazujejo s kolescem, kroglo, sekiro, lokom, peharom ali bokalom in pa z liro.

Kakor je Belibog Radegost imel posteljo škr-latasto „lectus ostro paratus“, ker purpur je simbol časti, visokosti, moči in oblasti, vse lepote in prijetnosti, in je imel krasni pozlačeni tempelj v Retri in Arkoni, tako Črnobog svojo vežo v temni pečevnati dupli, kjer je kot starec prebival in opravljal službo sodnika, vendar nepremagan „invictus“, ker v mladosti sopet se okreva in caruje, zato se v narodnih pesmih solnce veli: car, vladika, beli Ban*) itd. Imé Belinovo se še sliši do današnjega dne v akvilejski razvalini: Belinja (Beligna). Njegovo častje je bilo tako v čislju, da je bil sprejet med prva rimska božanstva, in njegovi duhovni so se veleli: „Paterae, to je pateri = česki plakopravci, od staroslov. ПѢТА, pata, peta, avis, ptič, ker iz letanja sokolov in kavk, ktera ptica pri Slovencih še sedaj velja za prerokovalno, so vedežvali.***) Zato so kavke stari Venetčani tako zelo častili, da so jim poseben kruh pekli po žetvi in je ž njim pitali. Bog solnca je bil tudi bog poljskega blagoslova, zato takošna čast njegovim simbolom.

Kako ozko se je zvezalo častje Belinovo z Apollonovim, prepričamo se iz tega, da je Ausonius Burdigalensis Attia Patero s sledečo pesmo pozdravil:

Attius Patera, Pater, Rhetor.

Tu Bajocassis (ime galskega roda) stirpe Druidarum satus,
Si fama non fallit fidem,
Beleni sacratum ducis e templo genus,
Et inde vobis nomina
Tibi Paterae, sic ministros nuncupant
Apollinares mystici.
Fratrī patrique nomen a Phaëbo datum
Nataque de Delphis tuo.¹⁾

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Vseh bankovcev (bankinih in državnih) v našem cesarstvu je bilo konec preteklega leta za 649 milijonov gold. med ljudstvom. Konec leta 1864., ko je papirnat denar izdajala le še sama dunajska banka, je bilo bankovcev le za 375 milijonov gold. med ljudstvom in ažijo je bil takrat 15 od sto; zdaj je že na pol več papirnatega denarja v Avstriji in od tod čedalje viši ažijo.

* Tobaka se je v prvih treh kvatrih lanskega leta prodalo: smodek (cigar) 583 milijonov in 245.528, tobaka za pušenje čez 159 milijonov funtov, tobaka za nos 2 milijona in 478.359 funtov.

* Cena kónj je v Nemčiji zelo poskočila, kajti v nemško-francoski vojski je blizo 400.000 konj že poginilo.

*) Tudi na rimskih spomenikih najdeš napise: Soli invicto Deo Imperatori.

**) Že Gilferding je iz Servijevih opazek „urbem Patavium condidit, id enim responsi acceperat eo loco condere urbem, quo sagittis avem petisset, ideo ex avis petita auspicio Patavium nominatum“ dokazal, da Patav ima svoje ime iz slov. ПѢТА, pata, peta, in pomenja patavo — ptičje mesto.

¹⁾ Auson. Prof. IV.

Dopisi.

V Gorici 3. jan. — x+y — Kako to — čujemo pogostoma popraševati — da naša „Soča“ živega glasú od sebe ne daje? Jeli še živa? Vže oni pot, ko je šlo za nezaupnico Gorjupu, bila je tako tiha, da so mnogi njeni družabniki z glavo majali. Pozneje, ko je njen predsednik, dr. Lavrič, prišel iz Ljubljane od jugoslovanskega shoda, bilo se je nadjati, da bode napravilo naše „politiško društvo“ sijajno manifestacijo za v Ljubljani sestavljeni načrt, za krasno jugoslovansko idejo; a „Soči“ naši se je razvidelo — molčati. Znabiti, da je vzrok molčanju pomanjkanje shodnice, odkar se „Soča“ v čitalničnih prostorih več shajati ne more, morebiti pa tudi kaj družega, to namreč, da je predsednikova Egerija za primerniške spoznala molčanje, nego govorjenje — in kdo ne vé, da molk je zlato, govor le srebro. Al molčanje ne bo večno, saj se delajo priprave za „Sočin“ glasnik. 3000 gold. je že občanah, pogodba z lastniki tržaškega „Primorca“ tudi že narejena: z drugim četrletjem bo izhajal list, ki bo imel eno nogo v Trstu, eno v Gorici, in tako bo ta Janus tiskarni postavi, to je, določbi zaradi kavcije, fige kazal. Kedar bo tedaj „Soča“ svoj časnik imela, potlej bo pa že zopet svoj glas povzdigovala. Da bi le precej! če ne, prehitijo jo „katoliško društvo“ in potem „z Bogom“ vpliv! Eden „Sočinah“ odbornikov je vže vkljub odsvetovanju pristopil „katol.-polit. društvu“ in postal njega odbornik, akoravno je težko razumeti, kako se moreta ogenj in voda bratiti. — V čitalnici bo prva predpustna veselica prihodnjo soboto 7. dne t. m.; pozneje imajo biti še tri. — Gimnazijski dijaki se pripravljajo za navadno Vodnikovo „besedo“. Mislili so jo napraviti v čitalnični dvorani v mestu, potlej pa so se neki premislili in hočejo iti v Solkan, kjer so poprejšnjih let že dvakrat Vodnika slavili.

Iz Gorice 4. jan. — p — Včeraj se je odprlo tukajšnje italijansko-slovensko učiteljsko izobraževališče*) po novih postavah uravnano. Zadnje dni preteklega meseca so bili imenovani ravnatelj Peter Rejaković (rojen Ljubljčan, ki je bil že tudi poprej vodja normalke in starega pripravništva) in 4 učitelji: gg. Fr. Budal (Slovenec in blizo Gorice rojen, bivši suplent na gimnaziji); Jož. Moc (Goričan, bil dozdaj začasno v Gradcu), Iv. Trojansček (ital. učitelj na tukajšnji vadnici), in Fr. Vodopivec (bil učitelj na poprejšnji nižji mestni realki na Reki, iz Kamenj na Ipavskem doma). Razen Trojanskega so vsi drugi zmožni v 3 jezikih učiti; učili pa bodo B. in V. v slovenskih, M. in T. v laških oddelkih. Bo li pa kaj s tem novim učiliščem, na katero vlada vso skrb obrača? Slišim, da v enem razredu so samo 3 dijaki! Kako bo pa še le z ženskim izobraževališčem? Bojim se, da se kateri dan ne poreče: Zaprite vrata, da vam izobraževališče ne uide. Vse te ogromne priprave ne bi bilo pri nas treba, ko bi učiteljski pripravniki po dognanem 4. razredu gimnazija, realke ali realnega gimnazija nadaljevali svoje študije v viših gimnazijskih ali realnih razredih tako, da bi na gimnaziji bili oproščeni latinščine in grščine, druge predmete pa da bi skupno poslušali z rednimi gimnazijskimi dijaki ali z realci, in samo strogo pedagogičnih predmetov da bi hodili poslušati na posebno izobraževališče. Za te predmete pa bi zadostoval vodja sam ali k večjemu še en učitelj. Toda prepustimo vse prihodnosti, da ona določi, kaj in kako bo najbolje. — Ker sem se vže spustil v šolske zadeve, naj še nekaj povem o njih. Čitali smo v „No-

*) Izraz „izobraževališče“ rabim jaz zato, ker se nahaja v uradnem tekstu šolskih postav. Pis.